

Odkladem školní docházky dítě ztrácí kontakt se svými vrstevníky

Velké téma odkladů. Ačkoli se zavedly jako výjimečná možnost pro děti, které se potýkají s vážnějšími problémy, týkají se dnes téměř čtvrtiny dětské populace. Proč tomu tak je? A je to v pořádku? O tom jsem si povídala s klinickým psychologem Petrem Niliusem.

Jaký je smysl odkladu školní docházky?

Původně byl smysl odkladu školní docházky v tom, aby dítě bylo psychicky i fyzicky připraveno na školu a na své fungování v ní. Ovšem v současné době máme koncept inkluzivního vzdělávání a předpokládáme pravý opak, tedy že škola se přizpůsobí dítěti. Myšlenka, že bychom měli děti připravovat na školu, je s tím v přímém rozporu.

Pokud tvrdíme, že některým dětem odklad školní docházky pomůže, kolik takových dětí je? Určitě to není zhruba 23 % populačního ročníku, což odpovídá současné situaci.

Když se v šedesátých letech u nás institut odkladu školní docházky zaváděl, týkalo se to zhruba tří dětí ze sta. A to je přesný počet, který odpovídá výjimečným případům typu rekonvalescence po úraze nebo imunitního problému. Rok navíc dá prostor pro logopedickou intervenci, pro vyřešení nějakého závažného zdravotního problému, který dítě na rok vyřadí z kolektivu. Může jít i o problémy v rodině, což se týká zejména dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Čtvrtina populačního ročníku, to je docela vysoké číslo. Nemá to medicínské, školské ani sociální opodstatnění.

Z jakého důvodu se odklad školní docházky uskutečňuje?

V ambulancích klinických psychologů je situace jiná, než bývá v pedagogicko-psychologických poradnách a školních poradenských zařízeních. Mnohdy děti sledujeme dlouhodobě, a jsou to právě ty děti, které by spadly do tří až pěti procent ze zdravotních důvodů. U nás se neřeší „zjistné“ důvody, kdy rodiče mluví o tom, že chtějí dát dítěti prostor, případně důvody

praktické, kdy se rodině kvůli tomu, že mají ve školce i mladší dítě, hodí, že tam zůstane i starší.

U nás pracujeme většinou s dětmi, které mají obvykle vážné neurovývojové obtíže, např. s dětmi s poruchou autistického spektra, vážnými poruchami pozornosti, poruchami řeči a jazyku, popř. jinou neurologicky podmíněnou poruchou. Když už dítěti odklad školní docházky doporučíme, dbáme i na to, aby probíhala další intervence.

Setkala jsem se třeba s dvojčaty, kde jedno mělo Aspergerův syndrom a druhé bylo v pořádku. Rodiče dali to zdravé v řádném termínu do školy, aby si užilo první třídu samo za sebe, a druhé nám nechali ve školce, protože bylo stále na čem pracovat. To je jistě možné, a já ani nevylučuji, že někdy se rodiče rozhodují podobně, jak popisujete. U dětí s Aspergerovým syndromem se navíc setkáváme s různými dalšími problémy, jako jsou např. poruchy pozornosti a učení či obtíže v sociálním kontaktu s druhými. Za rok se dá leccos naučit, ale ten klíčový „deficit“ nezmizí.

Škola by dítěti neměla klást překážky, výborné by bylo, kdyby zvládla, aby přechod ze školky do školy byl co nejplynulejší. Mnohdy máme na dítě požadavky, říkáme, co musí umět, a máme dokonce i školy, které se pyšní tím, že jsou výkonové.



PhDr. Petr Nilius, Ph.D., se narodil v roce 1982. Klinický psycholog a psychoterapeut ve spolupráci s Mob. Ostrava-Poruba realizuje koncepci podpory školských poradenských pracovišť základních a mateřských škol. Zabývá se diagnostikou a léčbou neurokognitivních poruch, neuropsychologií a projektivními metodami u pacientů celého věkového spektra.

Musíme ovšem rozlišovat klinickou populaci, kam patří děti, které mají nějaké obtíže, a populaci běžnou. Zdá se mi, že někdy patologizujeme běžné životní milníky. Dítě k nám přijde, musí se vyšetřit, otestovat a na základě výsledků vyšetření přichází rozhodnutí o odkladu školní docházky. Je to pro ně v podstatě zkoušková situace, což je myslím příliš nefrustruje, ale vlastně se tím zasahuje do rodinné integrity, zasahuje do ní někdo zvenčí. Rodiče se někdy i leknu, řeknou si, že s jejich dítětem není něco v pořádku.